

Творча група вчителів початкових класів КЗ «Тимошівська ЗОШ І-ІІІ ступенів» Михайлівської селищної ради Василівського району Запорізької області, керуючись наказом МОН №813 від 13.07.2021 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів ЗЗСО» та відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» щодо академічної свободи педагогічних працівників, дотримуючись таких її ключових показників:

- система оцінювання дозволяє реалізувати принцип дитиноцентризму в оцінювальній діяльності, що передбачає відкриття учню/учениці перспектив постійного розвитку відповідно до власних можливостей щодо опанування навчальним досвідом;
- система оцінювання не повинна призводити до розподілу учнів на групи за індивідуальними навчальними можливостями;
- система оцінювання має відповідати концептуальним засадам Нової української школи та сприяти досягненню обов'язкових результатів навчання учня, визначених у Державному стандарті початкової освіти,

розробила власну систему оцінювання результатів навчання учнів.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Оцінювання це процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізація **формувальної функції** оцінювання забезпечується відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання – це знання, уміння, навички,

способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1- 4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них пропонуємо виокремлюються **об'єктивні результати навчання** (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та **особистісні надбання учня/учениці** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюються у процесі:

формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів **задля отримання даних** про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Отримання даних здійснюється під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою — індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання – усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання,

дозволені для використання в закладах загальної середньої освіти). З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, визначається оцінка як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

З урахуванням мети оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів виражати :

- вербальною оцінкою (оцінювальне судження) окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі);
- рівнем результату навчання.

Вербальну і рівневу оцінки можна виражати як усно, так і письмово. Характеризувати процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями (додаток 1). Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначається буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Результат оцінювання **особистісних надбань учня/учениці** у 1-4 класах рекомендуємо виражати **вербальною оцінкою**, а **об'єктивних результатів навчання** учня/учениці у 1-2 класах – **вербальною оцінкою**, у 3-4 класах – **рівневою оцінкою**.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти (додаток 2), яка дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання та розроблена з урахуванням таких показників:

якість знаннєвого складника компетентностей (дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; до того ж визначальними ознаками є дієвість і гнучкість знаннєвого складника, що

виявляються у готовності учня/учениці застосовувати знання в навчальних ситуаціях);

сформованість діяльнісного складника компетентностей за рівнями реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання і копіювання зразків, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий рівні ;

прояв мотиваційно-ціннісного складника компетентностей, а саме умотивованості, пізнавального інтересу, відповідальності, ініціативності.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання відбувається під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/ електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці (додатки 3, 4).

II. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Формувальне оцінювання спрямоване на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Учителем здійснюється постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Формувальне оцінювання здійснюється в психологічно комфортних умовах, що передбачають рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальна діяльність розпочинається із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершується оцінюванням результату учителем.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Під час добору критеріїв оцінювання для кожного конкретного навчального завдання/системи навчальних завдань слід враховувати, що критерії — це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього.

3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання можна використовувати різноманітні інструменти зворотного зв'язку, який повинен бути зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. Не протиставляти дітей одне одному. Акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні обговорювати з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Під час взаємооцінювання формувати в учнів уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття значущості кожного в колективі.

4. Створення умов для формування уміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності спрямовувати учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи є одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Вибір інструментів корекції здійснюється з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції надається перевагу індивідуальній роботі.

Об'єкти формувального оцінювання. Ними можуть бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Для співвіднесення навчальних дій учня/учениці з етапами досягнення результату вчителі використовують орієнтовні рамки оцінювання, відповідно до яких процес досягнення результату навчання

проходить через такі рівні реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання об'єкта вивчення; репродуктивний рівень навчальних дій у типових навчальних ситуаціях; продуктивний рівень навчальних дій в аналогічних типовим навчальних ситуаціях; продуктивно-творчий рівень навчальних дій у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях.

З огляду на зазначене пропонуємо добирати до уроку, системи уроків, занять навчальні завдання, що забезпечують досягнення очікуваного результату навчання, з урахуванням готовності учнів виконувати його на певному рівні реалізації навчальної діяльності учнями.

В оцінювальному судженні розкривають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог. Оцінювальне судження виражає не лише емоційне сприйняття результату роботи учня, його прогресу, а розкриває суть досягнутого учнем результату відповідно до конкретних очікувань. Не допускається формулювання оцінювальних суджень, що принижують гідність дитини.

Перевірка письмових робіт

У робочих зошитах та у навчальних посібниках з друкованою основою, якщо такі використовуються в освітньому процесі, перевіряється кожна письмова робота учня. Під час перевірки письмових робіт враховуються індивідуальні особливості учнів, їх готовність до самоперевірки та диференційовано виправляти виявлені у роботах учнів помилки. У такий спосіб учитель має можливість підготувати учнів до осмисленого сприйняття перевірених робіт і спрямовує їх роботу на коригування досягнутих результатів. Результати виконання письмових завдань учнями вчитель може враховувати під час підготовки до наступного уроку/заняття, передбачати диференційовану, індивідуальну роботу щодо подолання виявлених в учнів утруднень та попередження можливих утруднень, що можуть бути наслідком виявлених.

Під час перевірки письмових робіт учнів учитель пропонує учням дотримуватися культури записів виконаних завдань. З метою формування навички письма, за потреби, подає зразок правильного написання цифри, букви, з'єднань букв у 1 класі у вільних рядках, у 2-4 класах – на полях сторінки зошита.

Для позначення самооцінки учні 1 -4 класів використовують смайли. Для позначення вчителем 1 класу оцінки для фіксації перевірених робіт використовувати різні позначення . Окрім позначень (2-4 класи) важливими для організації подальшої роботи є записи оцінювальних суджень щодо виконання письмової роботи. Інформацію щодо сформованості певних результатів навчання учня/учениці та процесу їх досягнення, які учень/учениця виявляє під час виконання усних завдань, практичних робіт тощо, рекомендації щодо їх покращення учитель може фіксувати на носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо). Оцінювальні судження, записані у робочих зошитах, доцільно не дублювати на інших носіях зворотного зв'язку з батьками. Інформування рекомендуємо здійснювати для створення передумов покращення результатів навчання.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводити **тематичні діагностувальні роботи**.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності.

Мета тематичної діагностувальної роботи:

визначення якісних і кількісних характеристик оволодіння певною, достатньо завершеною частиною навчального матеріалу відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених в освітній програмі;

виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно тематичного планування з метою подолання виявлених в учнів утруднень;

прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування програмовим матеріалом з урахуванням шляхів удосконалення методики навчання.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну

інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добираються з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальних робіт добирають таким чином, щоб результат навчання, який оцінюють на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 кл.), читання вголос (1-4 кл.), читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 кл.), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 кл.), списування (1-4 кл.), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 кл.). Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах визначає самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного навчального завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань у діагностувальних роботах можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж навчального завдання (кількість аудіювань, диктантів тощо) учитель визначає з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану його досягнення учнями. З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і відкритого типів.

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок,

навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався. Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо). Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованого курсу «Я досліджую світ», змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором, не проводяться.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/інтегрованого курсу учитель визначає самостійно під час складання календарно-тематичного плану, враховуючи навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення/інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких має бути зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтує методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі. Загальна кількість тематичних діагностувальних робіт з різних предметів вивчення/інтегрованих курсів має бути дидактично обґрунтованою (плануються через кожні 16-20 навчальних годин опрацювання програмового матеріалу).

Під час складання календарно-тематичного плану дотримуватись санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (розділ V). Планувати проведення тематичних діагностувальних робіт з урахуванням розкладу уроків і передбачати не більше 1 тематичної діагностувальної роботи на навчальний день.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт у 1-2 класах є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання (характеристика результатів навчання зазначена у Свідоцтві досягнень 1-2 класів (додаток 3)). У 3-4 класах результати оцінювання тематичних діагностувальних робіт відображати за рівнями стосовно кожного результату навчання, який підлягав оцінюванню, зазначаючи їх у бланках оцінювання діагностувальних робіт (характеристика результатів навчання зазначена у Свідоцтві досягнень 3-4 класів (додаток 4)).

Результати тематичних діагностувальних робіт у щоденниках здобувачів освіти та класних журналах не фіксувати.

Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання фіксувати у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, та повідомляти учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Наступний після виконання тематичної діагностувальної роботи урок проводити з метою встановлення зворотного зв'язку щодо якості учіння, зокрема виявлення прогресу здобувача освіти відносно себе самого, створення умов для усунення виявлених утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання.

III. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учня/учениці **за рік**. Під час підсумкового оцінювання зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік є результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях

зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Визначати підсумкову оцінку за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів Вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснювати шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнити результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначити стан сформованості/рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. У разі виявлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм індивідуалізовану діагностувальну роботу з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Така робота виконується в межах індивідуальної роботи під час уроку.

Підсумкову (річну) оцінку визначати з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксувати у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів. Зразок оформлення результатів підсумкового оцінювання за рік на предметних сторінках класного журналу (додаток 5).

У частині класного журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять **державну підсумкову атестацію** здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

У свідоцтві досягнень учня надавати розгорнуту характеристику результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року.

У першій частині свідоцтва досягнень учня надавати характеристику навчальної діяльності учня, показники якої підлягають лише вербальному оцінюванню з висновком: показник виявляється під час навчальної діяльності, що у графі «Сформовано (V)/ще формується» позначати V; виявлення показника потребує спонукання/розвитку, про що у цій графі позначень не робити, щоб надати перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині свідоцтва досягнень учня фіксувати оцінку щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. За умов використання вербальної оцінки у графі «Сформовано (V)/ще формується/Рівень результату навчання» стан сформованості результату навчання позначати V, або позначень не робити (якщо результат ще формується), що як і в попередньому випадку надає перспективу для подальшого формування результату навчання. За умов використання рівневої оцінки у графі «Сформовано (V)/ще формується//Рівень результату навчання» позначати буквами В/Д/С/П рівень сформованості результату навчання.

У частині «Рекомендації вчителя» словесно конкретизувати сформованість результатів навчання учнів та окреслити орієнтири індивідуальної траєкторії навчання учня/учениці.

У частині «Побажання батьків/осіб, що їх замінюють» батьки/особи, що їх замінюють можуть записувати власну думку щодо результатів навчання їхніх дітей, висловлювати побажання щодо подальшої співпраці із закладом загальної середньої освіти з питання навчання дитини.

Свідоцтво досягнень учнів 1-2 класів (додаток 3) та 3-4 класів (додаток 4) підписують учитель класу, батьки учня, керівник закладу загальної середньої освіти. Оригінал документа пропонується зберігати батькам учня/учениці чи особам, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, зберігати в особовій справі учня. В особовій справі доцільно лише зазначати рішення про переведення до наступного класу.

Підставою для зарахування учнів до 5 класу є свідоцтво досягнень учня, у якому результати навчання схарактеризовані рівневою оцінкою.

Ураховуючи, що кожен учень/ кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року нагороджувати учнів відзнаками (грамотами, дипломами тощо) школи за індивідуальні досягнення.

Зразок оцінювальних суджень вербального оцінювання по рівнях.

Низький рівень (відтворення)

Старайся!
Будь уважним!
Говори чіткіше!
Спробуй не поспішати!
Твоє письмо має бути кращим!
Ти можеш більше!
Зосередься, зверни увагу на...
Ти здатний на краще!
Відповідай конкретніше!
Ти вже більше працюєш над собою!
А ти як думаєш, що у тебе не так?
Не сумуй, у тебе все вийде!
Доклади більше старань!
У тебе все вийде, допрашай!
Я вірю в тебе!
Вірю, можеш краще!
Я рада, що ти зрозумів правильно!
Уже краще!
Значно краще!

Середній (розуміння сприйнятого)

Досить добре!
Щодня це тобі вдасться краще!
Значно краще!
Так тримати!
З успіхом тебе!
Я пишаюся тобою!
Дуже добре!
Твоя робота мене дуже потішила!
Досить вдало!
Я шире радію за тебе!

Достатній рівень (застосування знань)

Вітаю! Це те, що треба!
Я погоджуюся з тобою!
Я знала, що ти можеш це зробити!
Ти вмієш правильно висловлюватися!
Гарно зроблено!

Який ти дотепний!
Мені приємно бачити твою роботу!
Ти багато вже вмієш!
Як влучно!
Чудово!
Молодець!
Це твоя перемога!

Високий рівень (вияв творчих здібностей)

Ти можеш творити!
Маєш рацію!
Задоволена твоєю роботою!
Ти маєш власну думку!
Блискавча відповідь!
Пречудово!
Розумник (розумниця)!
Відмінно!
Прекрасно!
Бездоганно!
Я б не зуміла зробити краще!
Ми пишаємося тобою!
Ти нас порадував!
Ти маєш своє "я"!
Ми гордимось твоїми досягненнями!
Надзвичайно!
Довершено!
Зразково!

**Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання
учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти**

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти;</p> <p>характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти;</p> <p>застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей;</p> <p>знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову;</p> <p>прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії</p>
Достатній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p>

	<p>визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх;</p> <p>називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угруповує об'єкти; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами;</p> <p>застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей;</p> <p>знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову;</p> <p>пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки</p>
Середній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання;</p> <p>називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками;</p> <p>відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату;</p> <p>знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя;</p> <p>коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує</p>

	<p>правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.</p>
Початковий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій:</p> <p>розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами;</p> <p>називає окремі ознаки об'єктів;</p> <p>відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок;</p> <p>знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка;</p> <p>коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонувананих запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/неправильність результату</p>

Комунальний заклад «Тимошівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»
 Михайлівської селищної ради Василівського району Запорізької області

(назва закладу загальної середньої освіти)

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

учня/учениці класу

(1 – 2)

(прізвище та ім'я учня /учениці)

(навчальний рік)

Характеристика навчальної діяльності	✓ Сформовано / Формується
Виявляє інтерес до навчання, старанно і зосереджено виконує навчальні завдання.	
Активно працює на уроках, виявляє ініціативу.	
Співпрацює з іншими дітьми, керує емоціями, пояснює, у чому цінність спільної роботи.	
Проявляє самостійність у роботі, пояснює свої дії.	
Контролює хід виконання навчальних завдань, оцінює результат своєї роботи.	
Бере відповідальність за свої дії, обирає шляхи розв'язання проблем.	
Визначає істотні ознаки об'єктів, порівнює, об'єднує, розподіляє об'єкти за поданою ознакою.	
Спостерігає за об'єктом, досліджує об'єкт за поданою інструкцією, доходить висновків відповідно до мети спостереження.	
Працює з поданим джерелом інформації, добирає за умовою тексти й ілюстрації до них.	
Працює з інформацією з допомогою цифрових пристроїв за інструкцією.	
Характеристика результатів навчання	✓ Сформовано / Формується
З МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Українська мова як державна	
Виявляє розуміння фактичного змісту сприйнятого на слух висловлювання, запитує про незрозуміле.	
Читає вголос цілими словами, усвідомлено.	
Відповідає на запитання за змістом прочитаного, усно передає свої враження, вподобання.	
Будує речення, переказує, бере участь у короткому діалозі.	
Пише розбірливо, перевіряє написане, виправляє помилки.	
Іноземна мова	
Сприймає з розумінням іноземну мову на слух.	
Читає з розумінням іноземною мовою.	
Висловлюється іноземною мовою.	
Записує слова, речення, короткі повідомлення про себе, на повсякденні теми іноземною мовою.	
МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Читає, записує, утворює, порівнює числа в межах 100, визначає склад числа.	
Володіє навичками додавання і віднімання чисел.	
Читає записує математичні вирази, у тому числі зі змінною, знаходить їх значення.	
Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язання, розв'язує задачу, перевіряє розв'язок.	
Розпізнає, конструює з підручного матеріалу і зображує геометричні фігури.	
Використовує для вимірювання величин доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами.	
ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Розпізнає природні й рукотворні об'єкти, об'єкти неживої і живої природи, встановлює взаємозв'язки між ними.	
Називає і описує явища, які відбуваються в природі.	

Досліджує за інструкцією пропонувані об'єкти природи з використанням запропонованих приладів, описує з допомогою вчителя отриманий результат.	
Орієнтується на місцевості за об'єктами природи.	
Знаходить об'єкти на карті України (столицю України, Карпати, Крим, річку Дніпро, Чорне й Азовське моря).	
Називає умови необхідні для життя організмів; наводить приклади природоохоронних заходів.	
СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ	
Називає свою адресу, країну, її столицю; розповідає/розпізнає про символи держави (прапор, герб, гімн, державна мова).	
Називає відомих українців; культурні і природні пам'ятки свого краю.	
Розповідає свої права і обов'язки в сім'ї, в школі, громадських місцях, наводить приклади; діє з повагою до прав інших.	
Розпізнає першочергові та другорядні потреби людини; визначає способи їх задоволення з урахуванням культури споживання.	
Визначає, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я.	
Наводить приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях, називає номери телефонів цих служб.	
ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Організовує робоче місце за визначеною умовою, дотримується безпечних прийомів праці.	
Виготовляє поетапно виріб за визначеною послідовністю операцій/дій.	
Виконує трудові дії щодо самообслуговування, у тому числі ремонтує іграшки, книжки, доглядає за рослинами.	
ІНФОРМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Називає та добирає цифровий пристрій відповідно до мети завдання.	
Створює зображення за допомогою інструментів графічного редактора.	
Реалізує дії виконавця відповідно до лінійного алгоритму.	
Знаходить інформацію у вебджерелах за поданою умовою, дотримується безпечної поведінки під час онлайн-взаємодії.	
МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Описує враження від сприймання творів мистецтва, словесно характеризує їх.	
Відтворює художні образи засобами образотворчого мистецтва за зразком, користується різними художніми матеріалами.	
Виявляє старанність у співі, відтворює за зразком запропоновані ритми.	
Презентує створені художні образи, описує, чи вдалося втілити творчий задум.	
ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	
Виконує фізичні вправи за зразком.	
Пояснює значення фізичних вправ для здоров'я людини.	
Дотримується правил безпеки особисто та під час спільної рухової діяльності.	
Виконує різні ролі під час рухливих та командних ігор; вболіває за результат команди.	

Рішення педагогічної про переведення до наступного класу

Рекомендації вчителя

Учитель

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Побажання батьків/осіб, що їх замінюють

Батьки/особи, що їх замінюють

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**Комунальний заклад «Тимошівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»
Михайлівської селищної ради Михайлівського району Запорізької області**

(назва закладу загальної середньої освіти)

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

учня/учениці класу

(3 – 4)

(прізвище та ім'я учня /учениці)

(навчальний рік)

Характеристика навчальної діяльності	✓ Сформовано // Формується
Виявляє цілеспрямованість та інтерес до навчання, відповідально ставиться до виконання завдань.	
Активно працює на уроках, виявляє ініціативу і творчий підхід.	
Співпрацює з іншими дітьми, домовляється, керує емоціями.	
Проявляє самостійність у роботі, логічно обґрунтовує свою думку.	
Планує і контролює хід виконання навчальних завдань, оцінює результат своєї роботи.	
Бере відповідальність за свої дії, пропонує шляхи розв'язання проблем, критично оцінює свої дії та дії інших.	
Визначає істотні ознаки об'єктів, порівнює, об'єднує, розподіляє об'єкти за обраною ознакою/ознаками.	
Спостерігає за об'єктом/об'єктами, формулює припущення, досліджує, доходить висновків про взаємозв'язки між об'єктами, пояснює їх.	
Добирає до виконання завдань джерела інформації, презентує отриману інформацію у вигляді таблиць, схем, переказів.	
Безпечно використовує цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування, співпраці.	
Характеристика результатів навчання	✓ Сформовано // Формується Рівень результату навчання
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Українська мова як державна	
Аналізує сприйняте на слух висловлювання, ставить доцільні запитання.	
Читає усвідомлено, правильно, виразно, в належному темпі вголос і мовчки.	
Зв'язно висловлює власні думки щодо прочитаного, усно передає свої враження, вподобання.	
Переказує та створює тексти, бере участь у діалозі.	
Пише розбірливо, дотримується граматичних і орфографічних норм, перевіряє і редагує написане.	
Аналізує сприйняте на слух висловлювання, ставить доцільні запитання.	
Іноземна мова	
Сприймає і розуміє іноземну мову на слух.	
Читає з розумінням іноземною мовою.	
Висловлюється іноземною мовою.	
Записує слова, речення, короткі повідомлення про себе, на повсякденні теми іноземною мовою.	
МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Читає, записує, утворює, порівнює числа, визначає розрядний склад числа.	
Володіє навичками додавання і віднімання, множення і ділення чисел.	
Читає записує математичні вирази, у тому числі зі змінною, знаходить їх значення; розв'язує рівняння, добирає розв'язок нерівності зі змінною.	
Аналізує текст задачі, створює за потреби модель, обґрунтовує спосіб розв'язання, розв'язує задачу, прогнозує і перевіряє розв'язок.	
Розпізнає, будує геометричні фігури, конструює об'єкти з геометричних фігур.	
Використовує для вимірювання величин доцільні одиниці вимірювання, оперує величинами, користується приладами для вимірювання.	
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	

Установлює взаємозв'язки між об'єктами неживої і живої природи, розрізняє рукотворні об'єкти, виготовлені з природних і штучних матеріалів.	
Описує зміни, які відбуваються в природі, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними.	
Обирає обладнання та досліджує об'єкт природи за власно складеним планом, робить висновки і презентує їх.	
Орієнтується на місцевості за об'єктами природи і з допомогою компасу.	
Знаходить і показує на карті України, материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання.	
Пояснює залежність життя організмів від умов існування, правила природоохоронної поведінки, дотримується цих правил.	
СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ	
Пояснює на прикладах, що означає бути громадянином України; досліджує історію свого роду, села/міста, рідного краю і презентує результати.	
Розповідає про відомі історичні події, пам'ятки природи і культури, видатних людей, у тому числі винахідників, пояснює вплив їх діяльності на життя людей/збереження довкілля.	
Пояснює свої права і обов'язки з сім'ї, в школі, громадських місцях; аргументовано визначає перевагу добрих взаємин над конфліктами.	
Розрізняє першочергові та другорядні потреби, пояснює важливість помірності у споживання товарів і послуг, планує конкретні дії для задоволення власних потреб.	
Пояснює, від кого залежить безпека в довіллі; описує можливі ризики на прикладах.	
Моделює звернення про допомогу в різні служби в разі небезпечних ситуацій, пояснює можливі наслідки на свої дії.	
ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Організовує робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань, дотримується безпечних прийомів праці.	
Планує послідовність виготовлення виробу за власно обраними технологіями обробки матеріалів та виготовляє його.	
Планує та виконує трудові дії щодо самообслуговування, у тому числі ремонтує книжки, пришиває гудзики, сервірує стіл.	
ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Використовує цифрові пристрої для виконання навчальних завдань.	
Створює інформаційні продукти (текст, графічне зображення, презентацію) в програмних середовищах.	
Складає лінійні, розгалужені та циклічні алгоритми на основі їх опису, отримує очікуваний результат дій виконавця за складеним алгоритмом.	
Збирає інформацію за допомогою цифрових пристроїв відповідно до навчальної мети, використовує онлайн середовища для спільної діяльності й обміну думками, дотримується безпечної поведінки під час онлайн-взаємодії.	
МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Описує враження від сприймання творів мистецтва, словесно характеризує твір з використанням мистецької термінології.	
Створює варіанти запропонованих художніх образів засобами образотворчого мистецтва, користується різними художніми матеріалами.	
Співає виразно, відтворює запропоновані ритми (соло та в групі), імпровізує з ритмами.	
Презентує власні художні образи, оцінює власну творчість, пояснює, що вдалося.	
ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ	
Добирає і виконує фізичні вправи з різних видів спорту, дотримуючись правил безпеки, здійснює самоконтроль самопочуття у процесі виконання фізичних вправ.	
Пояснює значення фізичного навантаження і загартування для організму та виховання сили волі.	
Дотримується правил проведення рухливих ігор та естафет; співпереживає за результат команди.	

Рішення педагогічної про переведення до наступного класу

Рекомендації вчителя

Учитель

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Побажання батьків/осіб, що їх замінюють

Батьки/особи, що їх замінюють

(підпис)

(ініціали, прізвище)

На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета/інтегрованого курсу записувати номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу — записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

У кожній колонці фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - V; ще формується — нічого не записувати). У 3-4 класах записувати першу букву назви рівня, якому відповідає результат навчання.

Примірний зразок лівої сторінки розвороту журналу

II. Облік навчальних досягнень учнів. Інваріантна складова
Українська мова
(Назва предмета)

№ з/п	Прізвище та ім'я учня (учениці)	Число і місяць	Підсумкова (річна)															
			1	2	3	4	5	6	7									
1	Авраменко Оксана				√	√		√	√									
2	Бондаренко Іван		√	√	√		√	√										
3	Васильків Олег		√		√	√	√	√		√								
4	Григорук Інна			√		√												
5	Журавель Соломія		√		√	√	√	√	√									
6																		
7																		

Сформовано - √; ще формується – нічого не записувати

Примірний зразок правої сторінки розвороту журналу

Вчитель _____

№ з/п	Дата	ЗМІСТ	
		Характеристика результатів навчання	Завдання додому
1		виявляє розуміння фактичного змісту сприйнятого на слух висловлення, запитує про незрозуміле*	
2		читає вголос цілими словами, усвідомлено, правильно, виразно, у відповідному темпі	
3		виявляє розуміння змісту прочитаного тексту, пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює власне ставлення щодо прочитаного	
4		переказує усно прочитаний/ прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту	
5		зрозуміло висловлює свої думки, потреби, спостереження; будує діалоги на доступні теми, доречно реагує на репліки співрозмовника	

6		пише розбірливо, перевіряє написане, виправляє помилки	
7		визначає й аналізує мовні одиниці і мовні явища, використовує їх для вдосконалення мовлення	

*усі зазначені показники характеристики містяться у свідоцтві досягнень учня